

Salten strategier 2008 – 2011

Salten
Regionråd

Innledning

Salten Regionråd har de siste valgperiodene utviklet en egen strategiplan knyttet til det regionale samarbeid – kalt Saltenstrategier. Dette har blitt en innarbeidet prosess, som over tid har bidratt både til å klargjøre fokus for det regionale samarbeidet, prioritere oppgaver og sette klare forventninger til omgivelsene om hva regionrådet skal beskjeftige seg med. Saltenstrategiene har denne gang vært underlagt en bredere prosess enn tidligere;

Høsten 2007 utarbeidet en egen prosjektgruppe et utfordringsdokument, som trakk opp noen sentrale strategiske utfordringer for Salten.

Dette dokumentet ble sendt ut til kommuner, organisasjoner og andre sentrale aktører som utgangspunkt for å gi innspill til det videre strategiarbeidet.

Første vurdering av materialet ble gjort i regionrådets møte 21. februar 2008.

Saltentinget (med de 9 kommunestyrene i Salten) ble avholdt i Bodø 10.-11. mars 2008, hvor innspill til Salten-strategiene var hovedtema.

Etter den tid har en egen styringsgruppe, ledet av ordfører og regionrådsleder Kjell Magne Johansen (Salt-dal), utarbeidet foreliggende forslag til plandokument. Dokumentet er ført i pennen av innleid rådgiver Terje Hammerfjeld.

Det er viktig å presisere at dette er en strategisk plan, som har som formål å peke ut retning og hovedoppgaver for det regionale arbeidet i denne valgperioden. I løpet av høsten 2008 vil det utvikles konkretiserte handlingsplaner innenfor hvert av de prioriterte satsingsområdene, inkludert økonomispørsmål.

Behov for samlet grep i Salten

Arbeidet med de nye Salten-strategiene har vist at det skjer store endringer i behovene for regionalt samarbeid, samtidig som forutsetningen for å løse oppgaver i fellesskap er endret. Spesielt følgende forhold gjør det nødvendig å fornye regionens strategiske samarbeidsplattform – Salten-strategiene;

Behovet for flere innbyggere og bedre tilgang på arbeidskraft

Det er i ferd med å oppstå et stort gap mellom antall arbeidsplasser og antall arbeidstakere i regionen. I løpet av de neste årene vil både offentlige og private virksomheter ha behov for å rekruttere et betydelig større antall arbeidstakere enn det som per dato finnes i Salten. I enkelte kommuneorganisasjoner er nå over halvparten av de ansatte over 50 år, og tilsvarende situasjon finnes i en rekke enkeltbedrifter og bransjer.

Befolkningstallene for de siste årene viser i tillegg at regionen mister innbyggere i aldersgruppen 20 – 40 år. Det er netto utflytting i denne aldersgruppen i samtlige kommuner. Folketallsveksten i Salten er i all hovedsak knyttet til store fødselsoverskudd i Bodø kommune, mens de øvrige kommunene i lang tid har opplevd

nedgang i antall innbyggere, og da spesielt i de yngre årskullene.

På den ene siden har vi altså behov for et stort antall nye arbeidstakere, mens vi på den andre siden per dato ikke evner å rekruttere nye innbyggere i den mest kritiske aldersgruppen (20 – 40 år).

Dersom vi ikke evner å håndtere denne situasjonen vil vi i løpet av få år oppleve problemer med å opprettholde velferdstilbud i offentlig sektor og se redusert aktivitet i mange private virksomheter.

Tradisjonelt har vi hatt sterk fokus på å utvikle nye/flere arbeidsplasser i regionen. Dette er fortsatt viktig, men det er i dag viktigere å sikre tilgang på arbeidskraft og nye innbyggere – i alle deler av regionen.

DA-satsingen i Bodø

Bodø har høyere arbeidsgiveravgift enn resten av regionen/landsdelen. Som kompensasjon for dette tilbakeføres det betydelige ressurser til Bodø-samfunnet, i form av såkalte DA-midler. I en periode på 7 år kan Bodø forvente å motta ca 1 milliard kroner, som settes inn i store utviklingsoppgaver. De største satsingene er knyttet til Universitetsoppbygging, Havneutvikling og Kulturkvartalet. Utover dette skal det brukes betydelige beløp på bedriftsutvikling, byutvikling og infrastruktur.

Det ligger en stor utfordring i å sikre at denne satsingen får størst mulig nytte for hele regionen. Det dreier seg om to forhold;

- At DA-midlene brukes på oppgaver av stor regional betydning. Dette er blant annet sikret gjennom fokus på Havn, Kulturkvartal og Universitet.
- At større utviklingsoppgaver finansiert av DA-midler blir koblet sammen med tilsvarende satsinger i de andre kommunene i regionen. Dersom ikke dette skjer vil vi kunne oppleve at satsinger i Bodø og Salten blir parallelle satsinger.

Det ligger derfor en stor utfordring i Salten-samarbeidet framover;

Vi må evne å samordne regionale satsinger med DA-satsingen i Bodø. De betydelige ressursene som ligger i DA-systemet vil gi Bodø mulighet til å ta en motor-rolle i mange sammenhenger, som resten av regionen må utnytte best mulig. Dette stiller også krav til at Bodø evner

å inkludere resten av regionen i utviklingsoppgaver som er av stor felles interesse/betydning for regionen.

Ny partnerskapsordning mellom Salten og Nordland fylkeskommune

Nordland fylkeskommune har varslet en ny praksis i det regionale utviklingsarbeidet fra 2009. Målet er å legge ut en vesentlig del av fylkets utviklingsmidler til de ulike regionene i fylket. Det arbeides med en modell for hvordan dette skal skje, inkludert beløpsstørrelser og organisasjonsmodell. Det forventes at det etableres en partssammensatt styringsmodell i Salten, bestående av regionrådet/kommunene, næringslivet og FOU-institusjoner, på linje med den styringsmodellen som ble benyttet i RDA-samarbeidet. Salten kan forvente 8-10 millioner kroner pr år i planperioden, hvor det også vil bli stilt krav om lokal medfinansiering utover dette beløpet.

Behov for en finansiell strategi

Situasjonen kan altså kort oppsummeres slik; Det er store behov for felles innsats i regionen Bodø kompenseres med betydelige midler på grunn av høyere arbeidsgiveravgift (DA) Nordland fylke tilfører regionen utviklingsmidler i en samlet pott.

På denne bakgrunn anbefales det etablert en prinsipiell finansiell strategi for finansiering av regionale utviklingsoppgaver i Salten i perioden 2008-2011;

I finansiering av felles satsinger skal fylkeskommunale utviklingsmidler og DA-midler i Bodø sees i sammenheng, hvor DA-midlene vil bidra til å gi regionale utviklingsoppgaver økt kraft.

Litt om tidsperspektivet

Den nye partnerskapsavtalen med fylkeskommunen vil bli utviklet høsten 2008, med sikte på realisering fra 1.1.09. Det betyr at det vil være en del uavklarte spørsmål knyttet til økonomi og styring/organisering når denne strategiplanen behandles i Regionrådet og den enkelte kommune. Dette får også som konsekvens at høsten 2008 må brukes til å forberede de satsingene som ligger i dette plandokumentet. Endelig igangsetting av kostnadskrevenne aktivitet må vente til begynnelsen av 2009.

Overordnede mål for perioden 2008-2011

De overordnede målene for det regionale samarbeidet i Salten kan oppsummeres i tre hovedpunkt:

1

Salten skal være i front nasjonalt når det gjelder vel-fungerende regionalt samarbeid.

Gjennom felles innsats skal det skapes positive resultater for alle de 9 kommunene, og samarbeidet skal være kjennetegnet av;

- fokus på konkrete resultater
- bred og inkluderende arbeidsform
- åpne og tillitsfulle prosesser

2

Salten Regionråd skal være et effektivt redskap for kommunene, fylkeskommunen og staten sitt behov for regional helhetstenkning.

Gjennom konkrete samarbeidsprosjekter skal regionrådet bidra til resultater innenfor;

- løsning av offentlige driftsoppgaver
- løsning av regionale utviklingsoppgaver
- planlegging og realisering av god offentlig infrastruktur

3

Salten-strategiene definerer regionens felles ambisjoner, og vi skal måles på gjennomføringen av disse - at vi gjør det vi sier vi skal gjøre!

Felles regionale satsinger 2008-2011

Det legges her opp til tre typer satsinger de neste fire årene:

Hovedsatsingen, viktige utviklingsoppgaver i regionen og andre oppgaver i Salten Regionråd.

Det legges opp til **en** stor hovedsatsing, med hovedfokus på rekruttering og kompetanse. Den vil i stor grad måtte finansieres ved bruk av regionale utviklingsmidler, fortrinnsvis en kombinasjon av fylkeskommunens utviklingsmidler og DA-midler i Bodø.

Videre er det definert ytterligere 3 sentrale regionale utviklingsoppgaver, som vil kreve mindre grad av ekstra finansiering i perioden.

Til slutt er det oppsummert en del andre oppgaver i regi av Salten Regionråd, som det vil være behov for å ha oppmerksomhet på i perioden.

Hovedsatsingen

Profilering, omdømmebygging, rekruttering og kompetanse – flere sider av samme sak

Vi må ta inn over oss følgende virkelighet:

- Vi har behov for flere innbyggere og arbeidskraft
- Det er økende mobilitet i arbeidsmarkedet
- Begge i et parforhold er opptatt av karriere
- De yngre generasjonene er mer kravstore til jobb og bosted
- Kultur- og fritidstilbud har stor betydning for bostedsvalg
- Vi må øke vår attraktivitet og konkurransevne overfor de som kan tenke seg en framtid i Salten

For å møte denne virkeligheten må vi kombinere internt og eksternt rettede strategier; Internt i regionen må vi øke innsatsen knyttet til kompetanseutvikling og sikre oss at de som bor her i dag, vil være her i framtiden også. Eksternt må vi styrke regionens rekrutteringsevne, fra andre deler av landet og fra utlandet. Dette vil kreve at regionens profil/omdømme blir langt mer synlig utenfor Salten, slik at vi blir sett som et reelt alternativ for langt flere enn i dag.

Det er derfor et sett av prosjekter og virkemidler som må på plass i en samlet tung satsing for å skape mer robusthet og vekstkraft i alle deler av regionen.

Følgende hovedoppgaver skal ha høy prioritet i planperioden:

Profil- og rekrutteringsprogram nasjonalt og internasjonalt

Det skal i løpet av høsten 2008 utvikles et flerårig profil- og rekrutteringsprogram for regionen. Formålet er å starte et langsiktig arbeid med profilbygging, og iverksette operative tiltak for økt rekruttering, det være seg mot utdanningssteder, utflyttede saltenværing, utvalgte områder i utlandet, mv.

Utgangspunktet for prosjektutviklingen skal være prosjektet "Bodø i vinden", som er et nylig igangsatt prosjekt i Bodø, finansiert i hovedsak fra DA Bodø. Det forutsettes lagt inn tilsvarende finansiering fra regionen for øvrig, i hovedsak finansiert gjennom fylkeskommunens utviklingsmidler.

Salten Kompetanse

Det arbeides med å etablere en felles kompetansesatsing i Salten, forankret i Høgskolen i Bodø / Universitets-satsingen og øvrige kompetansetilbydere i regionen. Målsettingen er å styrke rekruttering av arbeidskraft med rett kompetanse til privat og offentlig sektor, gjennom oppbygging av et samlet system for utdanning og etter-/videreutdanning, tilrettelagt i alle deler av regionen.

Salten kompetanse vil kunne fokusere på flere parallelle strategier;

- Skape maksimal effekt av Universitetsetableringen i Bodø
- Samordne lokale tjenester knyttet til kompetanseheving, bl.a. RKK og Studiesenter Salten.
- Sørge for at kompetanseleverandørene er oppdatert på kompetansebehovet i privat/offentlig sektor
- Være en pådriver for økt FOU-arbeid i regionen

Det skal utvikles en egen prosjektplan for Salten Kompetanse i løpet av høsten 2008, hvor oppgaver og økonomi er tydeliggjort og forankret godt hos Høgskolen og de øvrige partene i prosjektet.

Satsing på lærlinger og trainee-ordninger

Det skal utvikles et felles program for økt bruk av lærlinger og traineer i regionen, basert på det pågående trainee-programmet i regionens næringsliv. Det er viktig å inkludere også kommuneorganisasjonenes behov for slike løsninger. Hensikten er å gi ungdom og nyutdannede fra andre områder mulighet til en god påkobling til arbeidsmarkedet i regionen. Høsten 2008 brukes til å utvikle/videreutvikle programmet mht. målsettinger, aktiviteter og finansieringsmodeller.

Videreutvikle nærings samarbeidet i regionen

Næringsapparatet i kommunene står helt sentralt i utvikling og gjennomføring av lokale og regionale satsinger/prosjekter. Det er av stor betydning at nærings-selskap og kommunale næringsmedarbeidere utvikler sitt nettverkssamarbeid videre, og at man klarer å ivareta de gode samarbeidsarenaene med næringslivet som ble skapt gjennom RDA-ordningen. Dette nettverket bør i fortsettelsen også drøfte muligheten for felles bransjerettede prosjekter/program i Salten, og spille inn slike muligheter.

Andre viktige regionale utviklingsoppgaver

Realisering av viktige samferdsels spørsmål i regionen

Arbeidet med å forsterke samferdselsløsningen innad i regionen og mot omverdenen er et langsiktig og krevende arbeid. Salten Regionråd har så langt vært en aktiv pådriver for å sikre felles regionale prioriteringer innenfor denne sektoren, og har initiert arbeidet med Saltenpakken. Det er gjennom årene lagt ned betydelig innsats for å påvirke nasjonale beslutninger knyttet til flyplass, havnespørsmål, jernbanespørsmål og veispørsmål. I den siste perioden er det foretatt et felles innspill til arbeidet med Nasjonal Transportplan, som det er av stor betydning å følge opp. I dette ligger også behovet for å realisere "Båtpakke Salten".

Bli enige om framtidig prioriteringer innenfor samferdselssektoren

Det er nødvendig i løpet av denne valgperioden å gjennomføre en tydeligere prioriteringsprosess i regionen. Dette vil øke sannsynligheten for at samferdselsprosjekter i regionen vinner fram i den regionale og nasjonale kampen.

Et aktivt folkehelsearbeid

Folk i Norge – og Salten – har god helse. Levealderen er blant de høyeste i verden. Men vi bruker like fullt stadig mer av samfunnets midler til sykestell. Salten har gode forutsetninger for å lykkes i et målrettet folkehelsearbeid. Det politiske miljøet ser utfordringene, vi har et utstrakt regionalt samarbeid

og flere gode enkeltteksempler. Satsingen i Hamarøy kommune er forbilledlig og Salten Friluftsråd er en solid drivkraft i regionen. Nordland fylkeskommune skal i årene framover satse mer ressurser på dette området og søker samarbeid med regionene i Nordland. I tillegg til dette har vi en natur og en kultur som gir grobunn for aktivitet og rike og varierte opplevelser for befolkningen. Det er ikke uten grunn at 92 % av nordlendingene går på tur.

Målsettingen med en forsterket fokus på folkehelse må være at befolkningen får flere og bedre leveår. Et viktig ledd i arbeidet er også å utjevne forskjellene i helsestatistikken knyttet til ulike sosiale lag, etniske grupper og kjønn. Et godt tilbud innenfor forebyggende helsearbeid og friluftsliv kan i tillegg gi en positiv profilering av regionen/kommunene.

Frisk i Salten

Salten Regionråd vil sammen med Salten Friluftsråd arbeide for en enda bedre satsing på folkehelse, i nært samspill med blant annet Nordland fylkeskommune. Dette skal ikke erstatte det arbeidet som gjøres i hver enkelt kommune, men snarere bidra til å forsterke dette. Det forutsettes at det i løpet av høsten 2008 utvikles en egen prosjektplan på dette området, som også bidrar til å avklare hva som er lokale oppgaver og hvilke oppgaver som løses bedre på regionalt nivå.

Regionalt kultursamarbeid

Det er nylig igangsatt et felles kultursamarbeid i Salten, som det er knyttet store forventninger til. Visjonen er at Salten skal framstå som en samlet kultur-region der tradisjon, opplevelse og tilhørighet er bærende elementer.

Sentrale oppgaver i dette arbeidet vil for eksempel være;

- Utvikle nettverk for kultursjefer / -rektorer
- Salten Kulturfond
- International Youth Film Festival Salten
- Kulturhistoriske knagger

- Ungdomscamp
- Kompetansebank
- Kultur som næring

Gjennomføre vedtatt handlingsplan for kultursamarbeidet

Kultursamarbeidet er tuftet på en egen handlingsplan, og satsingene er finansiert i fellesskap av kommunene, Nordland fylkeskommune og Salten Forvaltning.

Andre viktige oppgaver i Salten Regionråd

Regionrådets viktigste rolle er å initiere og få i gang de satsingene som er definert foran, samt å sikre at sentrale aktører innenfor de ulike satsingsfeltene blir involvert og koordinert.

I tillegg til dette prosjektrettede utviklingsarbeidet vil Salten Regionråd også bruke tid på følgende oppgaver i den kommende perioden;

Være arena for kommunenes behov for å finne fram til gode interkommunale løsninger for sin tjenesteproduksjon

Mange oppgaver er i dag løst interkommunalt. Eksemplene er mange (se vedlegg). Det forventes økt behov for interkommunale løsninger på flere saksområder i årene framover. Spesielt vil dette kunne merkes i de minste kommunene, som i verste fall vil kunne oppleve problemer med å rekruttere nødvendig kompetanse/kapasitet innenfor sin tjenesteproduksjon. Det er i denne sammenheng viktig at regionrådet gjøres til en arena for drøfting av slike spørsmål, og at det etableres regionale prosjekter der dette er formålstjenlig for å vurdere grunnlaget for samarbeidsløsninger. Det bør gjennomføres en drøfting/vurdering av hvordan slike samarbeidsløsninger skal organiseres i framtiden, i form av Interkommunale selskaper eller ved bruk av vertskommunemodellen.

Bidra til økt fokus på miljøspørsmål, innenfor samferdsel, offentlig planlegging, kraftproduksjon og utbygging/drift av kommunale anlegg.

Regionrådet vil i sitt arbeid legge vekt på miljømessig gode løsninger på ovennevnte områder, og sikre at miljøpers-

pektivet blir en integrert del av arbeidet. Det er for øvrig igangsatt egen prosess knyttet til klimaplaner innenfor kommunenes egen driftsoppgaver, i regi av Salten Forvaltning.

Drive aktivt påvirkningsarbeid for å sikre regionens og den enkelte kommunes interesser i nasjonale spørsmål og landsdelsspørsmål

Det vil løpende dukke opp saker som krever felles drøfting og uttalelse eller handling fra regionrådet. Det kan være spørsmål av felles interesse for hele regionen, eller spørsmål som er viktig for en enkelt kommune - hvor man har nytte av å få regionen med seg.

I all sin virksomhet er det viktig at Regionrådet er et åpent og tillitsfullt samarbeidsorgan for kommunene i Salten, som inviterer til samarbeid og gode kompromisser.

Det betyr at det jevnlig må legges opp til gode prosesser mellom kommunene, utover det arbeidet som skjer i selve Regionrådet. Salttinget – hvor alle kommunestyrene møtes – skal gjennomføres minst en gang til i denne valgperioden.

Organisering og styring

Gjennomføringen av Saltenstrategier 2008-2011 vil være forankret i to styringsorgan; Partnerskap Salten og Salten Regionråd.

Partnerskap Salten

Dette vil være det regionale styret for forvaltning av regionale utviklingsmidler tildelt av Nordland fylkeskommune, og underlagt en egen partnerskapsavtale.

I all hovedsak vil det være "Hovedsatsingen – Profilering, rekruttering, kompetanse" som vil være naturlig å forankre her. Det forventes at Hovedsatsingen må kunne disponere en vesentlig andel av de regionale utviklingsmidlene som tildeles fra fylket i planperioden.

Salten Regionråd

For de andre satsingsfeltene/oppgavene i strategiplanen forutsettes de gjennomført innenfor rammen av dagens organisering av Salten Regionråd / sekretariatet.

Gjennomføringsapparatet

Utviklingsarbeidet i Salten er i sterk utvikling, spesielt på grunn av DA-satsingen i Bodø og en ny partnerskapsmodell med fylkeskommunen. Det er i dag en rekke aktører som bidrar sterkt i ledelse, koordinering og gjennomføring av utviklingsoppgaver;

- Team Bodø
- DA Bodø (forankret i Nordland fylkeskommune)
- Fagmiljøet i Nordland fylkeskommune
- Salten Forvaltning
- Salten Regionråd (sekretariatet)
- Meløy Næringsutvikling
- Fauna (Fauske)
- Saltdal Industri- og Næringshage
- Sjøfossen Næringssselskap (Beiarn og Gildeskål)
- Næringsmedarbeidere i Nord-Salten-kommunene

I sum utgjør dette en betydelig styrke for Salten-regionen, men det er over tid en fare for at vi arbeider for mye parallelt og uten god koordinering.

I løpet av høsten 2008 vil den nye partnerskapsordningen med fylkeskommunen komme på plass, og det vil i

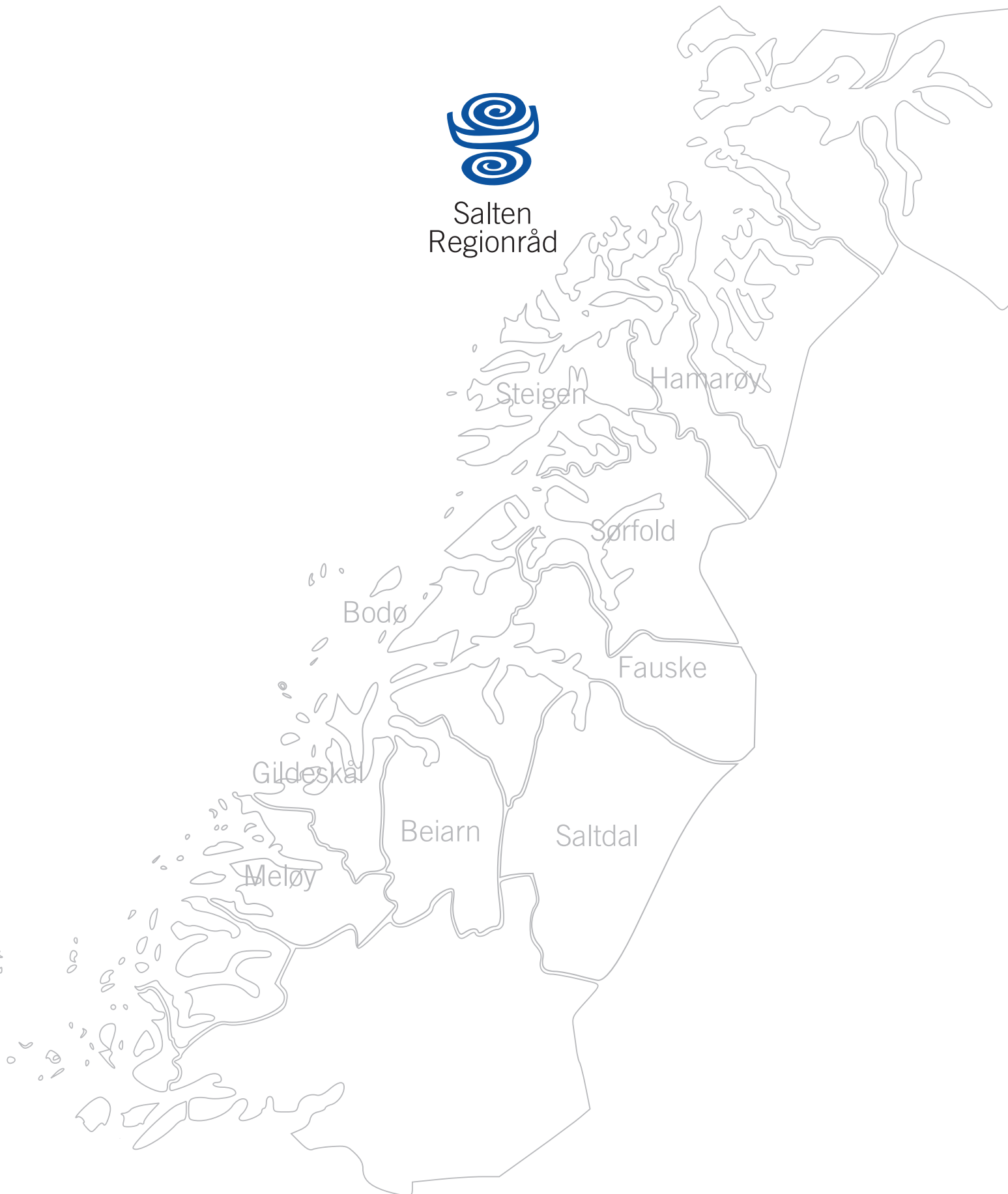
den sammenheng være naturlig/nødvendig å engasjere en leder/koordinator for dette arbeidet. Det er med andre ord lett at vi etablerer ytterligere en "utviklingsadministrasjon" i regionen.

Salten Regionråd vil derfor ta initiativ til en drøfting av denne problemstillingen med de berørte partene, ikke minst for å sikre et mest mulig effektivt samarbeid og en god/tydelig arbeidsdeling mellom de ulike aktørene.

Salten Regionråd

Sørfold
kommune

Saltdal
kommune

Beiarn
kommune

Gildeskål
kommune

Steigen
kommune

Fauske
kommune

Hamarøy
kommune

Bodø
kommune

Meløy
kommune